

גל אבנים

פואמה דרמטית מאת אמנון בקר
לחג ה 10 של קב' יזרעאל (1958)

א.

כחלחלות אפקים ונושקות רקיען
תנשאנה פסגות מרוז ומורה אל על.
בלילה, עת סהר ירום מקדם מואב
הלת נגוהות קסומים תעטינה.

עלופי מטללים במדרון
מול כוכב יקרצו ינצנצו
צוקי הבזלת, סלעים אפורים.

אפורה הבזלת, קשה ובוהקת מטל
באדות הפחול הזוהר,
מול פסגת מרוז.
מול פסגת מורה.

בתוך, מרגלות גלבווע
(אל טל ואל מטר בטרשי גבנוניו הקרחים)
שם, לפתח הגיא
מחוץ לחומות עתיקות, נעלמות,
עקבותן לא נודעו,
שם קדמוני, נסתר, עין לא תשוּרנו,
שם גל אבנים יתמר,
נאדר ואים וקודר.

חזותו פלצות ואימה!
מגור וצלמות סביב!

ואזוב עתיק יומין
בצבור אבני הבזלת יפה שרש,
ירקרק, אפר וטחוב.

גַּל אֲבָנִים לְפִתְחוֹ שֶׁל הַגֵּיא,
שָׁמַיִם אוֹתוֹ לֹא בִקְשׁוּ עַל הָאָרֶץ,
עָרַם אֶת צְבוֹר אֲבָנָיו הַבְּזוּלָת.

שְׁלֵמָה בְּזוּלָת אֵל גַּל תִּנְפֹץ
וְאֵבָן תִּסָּב מִמְקוֹמָה בְּעוֹיִת?

מְעֻשָׁה לֹא בְּרֵאשִׁית הוּא.
תְּכַלִּית לְאַחֲרִית הַבְּרִיאָה בִּישׁוּתוֹ לֹא נוֹדְעָה!
שְׁלֵמָה מִמְסַד תִּסְקַל, תִּעֲזֹק הָאֵבָן!
אֵל הַגַּל!
אֵל הַגַּל תִּגְלַגֵּל?

הָאֲמָנָם תִּחְרַד, אִם שָׁאֵל גַּם תִּשְׁאֵל?

אֵל תִּירָא בֶּן אָדָם.
מָה זֶה תִּירָא?
גּוֹשׁ אָפֹר הַבְּזוּלָת לְתַפּוֹשׁ בְּיָדָךְ?
כָּפֹף קוֹמְתָךְ אִישׁ צָעִיר וְאַחֲזוּ בָּהּ
וְחִשְׁתָּ פְּצָלוֹת בְּשָׂרָהּ חֲדוּדִים חֲדוּדִים,
יִכְאִיבוּ לְמַגַּע יַד אָדָם וּבְשָׂרוֹ הָרוֹטֵט.

יִצְוִרֵי גִוָּף, צְמַרְמוֹרֵת חוֹלְפָה בָּם.
קָרָה הַבְּזוּלָת.
קָשָׁה הַבְּזוּלָת.
אֲכֻזָּרִית.

בְּלִילָה, עֵת סִהַר יְרוּם מְקַדָּם מוֹאֵב,
עֲלוּפָה מְטֻלְלִים תִּנְצָנִץ חֲלִקְלִקְת, מוֹל פֹּז כּוֹכְבֵי צָבָא שָׁמַיִם.

שׁוֹמֵר הַגַּל חוֹדֵי אֲבָנָיו אֵל עַל,
זוֹקֵר קוֹמָתוֹ כְּמַפְלֵץ הַלְזָה,
אִימְתָנִי וּמְשׁוֹרֵג אֲבָנִים, אֲבָנִים וְאִזּוֹב,
לְהַבְּעִית!
לְהַחְרִיד מְרַגְלוֹת הַגַּלְבוּעַ
(אֵל טַל וְאֵל מְטָר בְּטָרְשֵׁי גְבֻנוֹנָיו הַקְּרָחִים!)
עַד מָתִי וְעַל מִי יֵאָבֵל?

דומעת אָבן הגל.
קרֹות דְמֵעוֹתֶיהָ פֶּטֶל.

עִפּוֹ אָבְנִיו שְׁבִשְׁתִּי
מִפְּכָד הָאָבֶן מֵעַל.
עִפּוֹ אָבְנִיו שְׁמֵעַל,
כָּרְעוּ תַחַת נֶטֶל מִשָּׂא הַשָּׁנִים שְׁחֻלְפוֹ עַל פְּנִיהֶן.

חֲרַפְתָּן תִּקְלָל.

ב

וְהוּא, מַה הוּא זֶה גַל אָבְנִים וּבִשָּׁל מַה?
בִּשָּׁל מַה?
וּמַה וְאֵת מִי תִבְכֶּינָה אָבְנִיו הַבְּזוּלָת?
אֵת מִי?

מִי הַדּוֹרֵשׁ בְּסוּדוֹת וְרִזִּים,
שֶׁרֵשׁ חִידוֹת גַּל אָבְנִים?

מִי?

מִי הוּא זֶה וְאֵיזָה הוּא?
אֵיזָה הוּא?

אָנִי.

אָנִי הַפְּעוּט, הַדָּל.
מִשְׁפִּים לְבִקְרִים כְּרָמִיו לְנִטּוֹר,
חֻלְקַת שְׂדֵהוּ לְחֶרֶשׁ, לְזֵרוּעַ וְלִקְצוֹר.
וּמַה זֶה הַגַּל?
אָנָּא כִּי לֹא אוֹכֵל
שְׂאֵתוֹ עוֹד בְּבִלִי דַעַת מַהוּ?
נִרְצָע כְּעֶבֶד הָאֲמָלָל,
אָסוֹר בְּעִבּוֹתוֹת גּוֹרֵל.

מְתִי, מְתִי גַם לִי יִתְגַל
פְּתוּרֹן חֵידַת הַגֵּל ?

הִבֵּט ! הִנֵּה תוֹכֵל !
כָּאן. עֲכָשׁוּ.

גַּל הָאֶבֶן מִן הַגֵּל וּבָאתָ סֹתֵר צְפוּנוֹתָיו.

ג

עָלִי, עָלִי !
צְאִי בְּמַחֹל תְּפֹתָה עָרוּךְ, בְּדָם יוֹקֵד כָּאֵשׁ.
בְּרִטֹט אֲבָרִים כְּמֵה לְבָשָׁרִים וְשֶׁקֶר,
עַד יִשְׁרַף כְּלִיל גּוֹפְנֵנו עַל מוֹקֵד הָאֵשׁ.

עָלִי, עָלִי !
גְּעָה בְּצַחֹק פְּרוּעַ, מִיֵּלֵל כְּשֵׁד,
קוֹרֵעַ לְבָבוֹת גְּבָרִים לְהִתְנַבֵּא לְשֶׁקֶר,
עַד יִתְחַרְשׁוּ כְּלִיל אֲזַנֵּינוּ לְמִשְׁמַע הָהָד.

עָלִי, עָלִי !
עֲשֵׂתוֹרַת אֱלוֹהִית. עֲשֵׂתוֹרַת אֱהוּבָה,
מוֹשְׁלֵת נְשָׁמוֹתֵינוּ
זוֹנָה לְדוֹר דוֹרִים.

עָלִי, עָלִי !
הִשְׁקֵר בְּנִפְשָׁנוּ כְּתִירוֹשׁ אָדָם, תוֹסֵס !
עֵינָנו אֶת צֶלְמֵךְ תִּרְאֶה, דְּמָנוּ יִתְעַלֵּס

הַכּוּ בַּתֶּף לְשֶׁקֶר הַטּוֹב וְהַמִּיֵּטִיב !
הַכּוּ בְּמַצְלֵתִים לְעֵדֵן הַכְּזָב !
יָבוֹא רַק אֱלֹהֵינוּ, נִסְתַּמָּה לוֹ אֶת פִּיו,
נָבֵל, שֶׁקֶרֶן אֲחִינוּ. מִלְּכָנוּ הוּא אֲחֵאָב.

עָלִי, עָלִי !
עֲשֵׂתוֹרַת אֱלוֹהִית, עֲשֵׂתוֹרַת אֱהוּבָה.
מוֹשְׁלֵת נְשָׁמוֹתֵינוּ
זוֹנָה לְדוֹר דוֹרִים.

לְשָׁקֵר, בְּשָׁקֵר מְשָׁקֵר, שָׁקֵר, שָׁקֵר !!!

הִנֵּה נְבוֹת עוֹבֵר.....

זֶה אִישׁ תָּם וַיִּשָּׁר....
חָה חָה ! חָה, חָה !
עֲשֵׂתוֹרֶת לֹא יָדַע...
חָה, חָה ! חָה, חָה !
קְדוֹשׁ לְאֱלֹהִים.

אֶל שַׁעַר הַחַוְמָה בְּיִזְרְעֵאל הִלֵּךְ יִלְךְ.
בְּרֹאשׁ הָעַם לְשִׁבְתַּת הַזְּקֵנִים יָשִׁים פָּנָיו.

לְאֵן נְבוֹת ?

נוֹסָה אִישׁ ! בְּטָרָם יְבוֹאֵךְ מָה.

אֶת הַזְּקֵנִים הַפְּחָדְנִים חִלְקֵךְ לֹא יֵהָא.
נוֹסָה אִישׁ ! בְּטָרָם יְבוֹאֵךְ מָה

חֹרֵץ מְשַׁפֵּט לְצַדִּיק בִּינֹתָם לֹא יִמָּצָא.
עוֹרוּ תוֹלְעֵי אָדָם, מְטִי מְשַׁפֵּט לְשָׁקֵר,
אֲחוּזֵי מוֹרָא חֲמַת אֵיזֹבֵל בַּת אֶתְבַּעַל,
פֶּן תוֹרִיד שִׁיבַת רֵאשִׁיכֶם יִשָּׂר אֶל פִּי הַקָּבֵר,
לְהִיּוֹת קָרְבָן לְמָלֵךְ, מִנְחַת זִבְחִים לְבַעַל.

הַזְּקֵנִים הַפְּחָדְנִים.
עוֹרוּ ! הָטוּ מְשַׁפֵּט לְשָׁקֵר !

חָה, חָה, שָׁקֵר !
חָה, חָה, שָׁקֵר !

הָכּוּ בַתְּחִלָּה לְשָׁקֵר הַטּוֹב וְהַמִּיטִיב.
הָכּוּ בְּמַצְלֵתִים לְעַדְן הַכָּזָב.
יְבוֹא רַק אֲלֵיהוּ, נִסְתַּמָּה לוֹ אֶת פִּיו.

נָבֵל, שֶׁקֶרֶן אֲחִינוּ. מִלְכָּנוּ הוּא אַחֲאָב.

לְשֶׁקֶר, בְּשֶׁקֶר, מִשֶּׁקֶר, שֶׁקֶר, שֶׁקֶר !!!

ד

כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.
כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל נְבוֹת:
אֵת כְּרִמְךָ לִי הִבֵּה, אִישׁ !

כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.
כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ..

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל נְבוֹת:
בְּצֵעַ כֶּסֶף לִידְךָ אֲשֶׁלִישׁ.

כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.
כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ..

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל נְבוֹת:
הֵן טוֹב מִמֶּנּוּ לִידְךָ אֲגִישׁ !

כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.
כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל נְבוֹת:
דְּבַר לֹא יִפְתָּךְ, לֹא יִמִּישׁ ? !

כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ.
כָּלְבִים יִלְקוּ דָם הָאִישׁ..

אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל נְבוֹת:
רְאֵה אָדָם: אֵת מִלְכְּךָ תוֹבִישׁ !

הוּי הַמֶּלֶךְ ! אֵל נָא תִבְקֶשׁ.
חֲלִילָה לִי מֵאֲלֵהִים

תת נחלת אבותי ליד אחרים,
אדמתם הטובה.
דורות עבדוהָ בַזַּעַת אַפָּם,
גם אני, גם בני כמותם.

הוי המלך, חלילה מאלהים !

אמר נבות אלהים ומלך,
באחת ברכם.
באחת ברכם : אלהים ומלך.

ברך נבות אלהים ומלך !
ברך נבות אלהים ומלך !

פגעו בו !

לשדה הפתוח סחב והשלה
מחוץ לחומות, לפתח הגיא !

הוציאוהו ויסקל.
רוץ גלגלתו. רטש בני מעיו,
כי העז במו פיו אלהים לקלל
ומלך לחרף, כן היו דבריו.

חה, חה ! חה, חה !

חי עשתרת ובעל
חי איזבל בת אתבעל.

הוציאוהו !!!

ותפש בידיו כל העם,
במצות משפטכם
(דראון עולם זכרו, פחדנים זקנים)
איש, איש בכפו את אבנו הבזלת,
יחושוי היטב בבשרם מגעה
מחספס ואכזר וקר.....

וְהִנִּיפוּ יָדָם עִם בְּזוּלַת הָאָבֶן,
לָבָם עִם שֶׁקֶר הָאֶזֶן

וְהֵךְ !!!

ה

לָאָן? אִישׁ צָעִיר.
אֶל אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם.

לָמָּה?

שֶׁקֶר הַמָּקוֹם הַזֶּה.
נֹרְאָה חֵידַת אֲמִיתוֹ.
אָבוֹי לְאֲשֶׁר יִפְתְּרֶנָּה,
מָרָה תְּהֵא אַחֲרֵיתוֹ,
מָרָה שְׁחֹרָה תִּתְקַפְּנוּ.

לֹא שֶׁקֶר! כִּי אֲמַת.
אָכֵן מָרָה מִשֶׁקֶר
חֵידַת גּוֹרְלָהּ שֶׁל נְחֻלַת הָאָבוֹת,
אֲמַת אֲדַמְתֶּם, אֲבַנְיֵיהֶם הַבְּזוּלַת,
וּמֹתֶם.

שֶׁלָּמָּה תָּנוּס אֶל אַרְבַּע הַרוּחוֹת
וְעֲצָמוֹת אָבוֹתֶיךָ כָּאֵן?
מִתַּחַת לַגֹּל?
הֵן יִדְעַתְּ אֵת זֹאת? !
וּמָה זֶה תָּנוּס וּלְאָן?
לְכַתֵּף מִשָּׂא הַשֶּׁקֶר לְכָל הַרוּחוֹת?

לְכָל הַרוּחוֹת בְּאֲשֶׁר שָׁם תִּשְׁכְּנָה,
כְּבֹד גַּם מִשָּׂא אֲמַת הַבְּזוּלַת הַזֹּאת.

אֲשֶׁר תְּהֵא, שֶׁלֶךְ הִיא!
כְּבֹדָה מִשָּׂאת עַל כַּתְּפֵי פִּחְדֵן זָקֵן
וּמִי יִשְׁאַנָּה?

חֵידַת גּוֹרְלָהּ שֶׁל נַחֲלַת הָאָבוֹת,
שֶׁרֶשׁ עֶזְרוּ, חֵייו וּמוֹתוֹ שֶׁל נָבוֹת,

מִי יִפְתֹּר ?

מִי עָלָה וְשָׂרָה עִם זֶה גַּל אֲבָנִים ?
הָרַס וּמָחָה קָלוֹן חֲרַפַּת עוֹלָמִים ?

מִי שָׂרָה ?

נִתְּן בְּלִי הוֹתֵר כָּל שְׂרִיד וּפְלִיט
פְּלָצוֹת חֲזִיוֹנוֹ, לֹא יוּכַל עוֹד הִבְעִית ? !

מִי שָׂרָה ?

וְנָטַע בְּמִקְוֵמוֹ אֶת כְּרֵמֵהוּ שׁוֹרֵק
וְאָכַל אֶת פְּרִיּוֹ, עָסִיסִי וְשׁוֹקֵק,

מִי נָטַע ?

אָתָּה !!!

=====

● על "גל אבנים" לאחר ארבעים ושבע שנים.

המחזה, או הפואמה הדרמטית הזאת, נכתב בשנת 1958 והוצג בחג ה-10 של קב' יזרעאל. בתנאי הזמן ההוא אצלנו, לא היה שום ליווי מוסיקלי לעזר, אף על פי שבהצגה שובצו שירים שבוצעו על ידי מקהלה "א – קאפלה", בלית ברירה.

על הבמה ניצבו שלשה קריינים, שהיוו מעין "מקהלה יונית". לאורך כל קריאת הטקסט על ידם – ביצעה להקת רקדנים ורקדניות, יצירה שלמה של מחול דרמטי. סגנון הבמה והלבוש העניק למוצג תחושת קמאיות. את התנועה, שהייתה מרכז המוצג, עיצבה שלומית גלעדי ז"ל. את המוסיקה המושרת חיברתי אני.

"גל אבנים" הוא, ללא ספק, האות הראשון לכך שאני עשוי בעתיד לכתוב את הספר "סיפורי בעל ואהליבה". קביעת המקום, הנוף, האירוע, אוצר הביטויים וכולי, ממש מפליאים בדמיונם למה שמצוי בספר.

אמנון בקר

27.5.05